

націлених на формування зазначених умінь, можуть зробити навчання реферування більш ефективним.

Список використаної літератури:

1. Брандес М. П. Немецкий язык. Переводческое реферирование. Практикум. Москва : КДУ, 2008. 366 с.
2. Гребінник Г. Ю., Дідович Г. І., Комова Г. В. Анотування та реферування англійською мовою загальнонаукової та фахової літератури. Харків : НТУ «ХП», 2010. 192 с.
3. Кальниченко А. А. Реферирование и реферативный перевод новостей из англоязычной прессы : учеб. пособие для студентов фак. «Референт-переводчик». Харків, 2001. 108 с.
4. Шейко В. М., Кушнарченко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник для студентів вищих навч. закладів. Київ : Знання-Прес, 2002. 295 с.
5. Graphical abstracts. URL: <https://www.elsevier.com/authors/tools-and-resources/visual-abstract> (дата звернення: 30.04.2021).

Ключові слова: реферування, етапи навчання, уміння, система вправ, ментальна карта.

Ключевые слова: реферирование, этапы обучения, умения, система упражнений, ментальная карта.

Key words: summarising, stages of teaching, skills, system of exercises, mind map.

ВАРСІШКІНА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов № 1,
кандидат педагогічних наук, доцент*

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стрімкий розвиток взаємовідносин з країнами по всьому світу є невід'ємною частиною процесу вивчення і викладання іноземних мов, тому що вони є засобом міжкультурної комунікації. Зростаючі потреби суспільства у фахівцях, які володіють іноземними мовами в різних сферах діяльності, спонукають до перегляду змісту викладання іноземних мов. Не можна не погодитися з Н. О. Арістовою, що «Процес вдосконалення підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасної освіти досить складний та обумовлений адекватністю мотивації навчальної діяльності студентів цілям і завданням освітньої системи у ВНЗ» [1, с. 5].

Навчання іноземних мов у сучасних умовах передбачає розвиток особистості студента, здатного брати активну участь в спілкуванні на міжкультурному рівні. Така здатність формується в ході оволодіння

студентами різними видами компетенцій, що знаходяться у взаємодії одна з одною. При цьому під компетенціями ми розуміємо суму знань, умінь і особистісних якостей, які дозволяють тому кого навчають здійснювати різні навчальні дії.

Практичне розуміння творчого підходу до викладання англійської мови є реакцією на зміни і зростаючий попит на творчий підхід, гнучкість і передові навички спілкування в сучасному комунікаційному суспільстві. Такі соціальні і культурні зміни впливають на всі верстви суспільства і мають величезний вплив на галузь освіти. Оскільки школи, університети та мовні центри по всьому світу опановують нові педагогічні та методичні прийоми та підходи в навчанні, ролі викладачів і здобувачів освіти змінюються. Студенти, які вивчають іноземні мови, все менше розглядаються лише як об'єкти навчання. Все частіше вони стають активними партнерами в індивідуалізованому та інтерактивному процесі навчання. Викладачі все частіше стають гідями, консультантами та посередниками в процесі навчання [2, с. 183]. Зазначені ролі змінюються вимагають більш високих рівнів гнучкості і творчості, на цих питаннях ми і зосередимо нашу увагу.

Проблема розвитку творчої активності не є абсолютно новою. Однак останнім часом значно поживався інтерес дослідників і викладачів вищої школи до проблем творчої діяльності, методів її активізації, розвитку творчої особистості студента. Зростає кількість філософських, педагогічних, психологічних робіт, присвячених цієї проблематиці. Її досліджували педагоги та вчені багатьох країн світу: Maslow A. [3], Hadfield J. [4], Fisher R. [5], Burton P. [6], Rosenberg M. [7], Pugliese C. [8], Maley A. [9], Богоявленська Д. [2], Бондаревська Е. [10] та інші. Творча діяльність і творчий розвиток особистості в процесі навчання завжди привертала увагу визначних теоретиків і практиків. Гуманістична психологія А. Маслоу знайшла втілення у працях інших вчених, які пропонують шляхи творчої співпраці викладача зі студентами. Активними прихильниками методу розвитку творчості студентів в процесі вивчення іноземних мов є Р. Фишер, П. Бартон, М. Розенберг, А. Мейли, які стверджують, що завжди треба шукати ефективні методи і підходи, які спонукають до творчого мислення, виявляють гнучкість суджень, впливають на прагнення генерувати ідеї, шукати альтернативні рішення.

Творчість є складним явищем, що вивчають і обговорюють з різних точок зору. Це є однією з причин, чому немає єдиного загальноприйнятого визначення творчості. Творчий підхід до викладання іноземної мови є підходом, який представляє творчість як один з наших численних вроджених навичок, здатність, яку має кожна людина і відповідно будь-який індивід, що вивчає іноземну мову. Цей підхід базується на ідеї про те, що всі ми за певних умов можемо користуватися творчим потенціалом; що всі ми володіємо в тій чи іншій мірі творчим потенціалом, і завданням викладача є виявити і розвинути цей потенціал у студентів. Викладач іноземної мови має переваги, які можуть допомогти стимулювати творчу діяльність студентів [10, с. 16].

По-перше, творчість закладено вже в самій природі мови. Ми можемо висловити або повідомити одну і ту саму ідею різними способами. Крім того, кожна висловлена або передана ідея може викликати різні реакції. Кожне окреме речення, фраза або слово, яке ми вимовляємо або пишемо, створюється в унікальний момент спілкування і може бути відтворено, перефразовано або змінено відповідно до цілей говоріння чи письма. По-друге, мовні заняття не обмежені однією певною темою або сферою знань. Викладач іноземної мови може будувати свої заняття за різною тематикою, вони можуть бути пов'язані з освітою, екологією, кар'єрою чи наукою, і в той самий час бути зосереджені на мові. По-третє, мовні заняття можуть легко залучити студентів у творчі ситуації. Під творчими ситуаціями ми маємо на увазі ситуації наближені до реального життя. У творчих ситуаціях студенти можуть дати одну або кілька відповідей на ряд взаємопов'язаних проблем. Вони мають вирішити, які саме засоби можуть бути використані для вирішення проблеми, вони можуть бути невпевнені, чи має проблема одне рішення, кілька можливих рішень і чи має вона взагалі будь-яке рішення. Студенти не повинні постійно мати справу з ситуаціями, які можуть привести лише до рішення «правильно-неправильно».

Творчий підхід до навчання мови заснований на ідеї про те, що будь-який студент може бути творчим, коли він бере участь у вирішенні творчих проблем, демонструє студентам складність мови, залучаючи їх у наближені до справжнього життя ситуації, але одночасно в безпечне, гнучке і динамічне середовище за допомогою однієї групи студентів, змодельованої як спільнота.

Граматика іноземної мови часто пов'язана з правилами і тренувальними вправами, коли студенти не працюють творчо і застосовують тільки одну стратегію, щоб вирішити проблему, а їхні відповіді є або правильними, або неправильними. Наступний вид діяльності демонструє можливість залучення студентів у творчі ситуації, в яких вони майже завжди можуть досягти успіху. Хід виконання завдання: 1) покажіть студентам особливості використання граматичних явищ в реальному житті: на прикладі фільму, книги, тексту або будь-якого аудіо матеріалу; 2) дайте студентам завдання провести пошук в інтернеті або книгах і аудіо матеріалах для знаходження аналогічних прикладів зразків граматичних явищ, які вони щойно бачили або чули в будь-якому вашому прикладі; 3) попросіть студентів поділитися зразками, які вони знайшли в своїх улюблених фільмах, відео, текстах і аудіо матеріалах [9, с. 103].

Такі види діяльності залучають студентів у ситуації, які стимулюють їхню творчу діяльність. Ми пропонуємо їм працювати індивідуально, головним чином, в сфері їх власних інтересів. Ми також надаємо їм пораду мислити критично і самим вирішувати, які фільми або відео варто дивитися, які тексти вибирати для читання, які аудіо матеріали слухати. Крім іншого, вони починають усвідомлювати, що не завжди існує одне рішення проблеми. Вони не завжди знають, зможуть вони знайти той або інший приклад чи ні. Так само немає і абсолютно

правильної чи неправильної відповіді на певне завдання – вони можуть знайти чи ні приклад або варіант конкретної граматичної моделі. Справжня мета полягає не в тому, щоб відтворити кілька речень з правильним використанням граматичного явища, а в тому, щоб заохотити студентів витратити деякий час, зосереджуючи увагу на конкретному граматичному явищі у власноруч відібраних текстах. Ми знаємо, що студенти часто дивляться фільми та відео, не звертаючи увагу на використання граматичних структур іноземної мови. Але запропонований вид діяльності доводить, що навіть відео і фільми за їх власним вибором можуть стати ефективним інструментом вивчення іноземної мови як основного засобу комунікації.

Зміни в суспільному житті країни вимагають більш високих рівнів гнучкості і творчості, тому гуманізація освіти на сучасному етапі пропонує різноманітні шляхи творчої співпраці викладача зі студентами.

Список використаної літератури:

1. Арістова Н. О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Інститут вищої освіти Академії педагогічних наук України. Київ, 2008. 20 с.
2. Богоявленская Д. Б. Интеллектуальная активность как психологический аспект изучения творчества. *Исследование проблем психологии творчества*. Москва : Наука, 1983. С. 182–195.
3. Maslow A. H. Creativity in self actualizing people. Harper, 1980. 204 p.
4. Hadfield J. Classroom Dynamics. Oxford : Oxford University Press. 1990. P. 53–63.
5. Fisher R. What is Creativity? In Robert Fisher and Mary Williams: *Unlocking Creativity. Teaching Across the Curriculum*. New York : Routledge, 2004. P. 6–20.
6. Burton P. Creative Teaching Tomorrow: Fostering a Creative State of Mind. Kent : Future Creative CIC, 2009. 139 p.
7. Rosenberg M. Spotlight on learning styles. Delta Publishing, 2013. – P. 123–133.
8. Pugliese C. Being Creative: The challenge of change in the classroom. London : Delta. 2010. P. 17–27.
9. Maley A., Peachey N. Creativity in the English Language Classroom. *British Council*. London, 2015. – 180 p.
10. Бондаревская Е. В. Гуманистическая парадигма личностно ориентированного образования. *Педагогика*. 1997. № 4. С. 11–17.

Ключові слова: творчий підхід, творча діяльність, творчий потенціал, комунікація, проблеми інтересів, пошукові навички, ефективний інструмент.

Ключевые слова: творческий подход, творческая деятельность, коммуникация, проблемы интересов, навыки поиска, эффективный инструмент.

Key words: creative approach, creative activity, creative potential, communication, problems of interests, search skills, effective tool.